

AUTOIMMUN QALQONSIMON BEZ KASALLIKLARINING HOMILAGA TA'SIRI

Kamalova Dilafruz Doniyorovna

Samarqand davlat tibbiyot universiteti 1-son akusherlik va
ginekologiya kafedrasida assistenti, Samarqand, O'zbekiston
0007.hp@mail.ru

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.7807555>

ARTICLE INFO

Received: 28th March 2023

Accepted: 06th April 2023

Online: 07th April 2023

KEY WORDS

Yod tanqisligi, autoimmun
tiroidit, homiladorlik,
Hashimoto bo'g'ozi, endemik
bo'qoq.

ABSTRACT

Maqolada autoimmun tiroiditning homiladorlik jarayoniga va endemik zonadagi homilaga ta'sirini baholash bo'yicha tadqiqot natijalari keltirilgan. Samarqand davlat tibbiyot universiteti 1-klinikasining tug'ruq majmuasi va ginekologiya bo'limi negizida ish olib borildi. 40 nafar ayol tekshirildi va 2 ta kichik guruhga bo'lingan. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, otiimmun tiroiditi bo'lgan homilador ayollarda yod etishmovchiligi mavjud bo'lganda, subklinik gipotiroidizm uchraydi va homiladorlikning erta bosqichlarida tushishi va muddatdan oldingi tug'ruq xavfi sezilarli darajada oshadi. Homilada rivojlanishda kechikish va gipoksik holatning namoyon bo'lishi kuzatiladi.

Dolzarbliqi. Qalqonsimon bez kasalliklari ayniqsa endemik zonalarda juda muhim muamolardan biri bo'lib kelmoqda. Tabiatimizning nomutanosib o'zgarishlari o'z aksini aholi salomatligida ham topmoqda. Turli mualliflar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, yodning farmakologik dozalarini kiritish genetik jihatdan moyil bo'lgan odamlarda qalqonsimon bez antitanalarining paydo bo'lishiga olib kelishi mumkin [2, 4, 15, 18]. Shu bilan birga, bir qator tadqiqotlar yodning fiziologik dozalarining qalqonsimon bezdagi autoimmun jarayonlarga salbiy ta'sirini aniqlamadi [3, 14, 19]. Bundan tashqari, ba'zi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yod tanqisligi AIT bilan og'rigan bemorlarda qalqonsimon bez gipofunksiyasining prognozi bo'lishi mumkin [1, 6, 12].

Ishning maqsadi – yod tanqisligi bo'lgan hududda yashovchi homilador ayollar va homilaga AITning ta'sirini o'rganish.

Materiallar va metodlar. Samarqand davlat tibbiyot universitetining 1-sonli ko'p tarmoqli klinikasiga autoimmun tiroidit bilan murojaat qilgan 40 nafar homilador ayollar ma'lumotlari asosida tadqiqot o'tkazildi. Taqqoslash guruhi qalqonsimon bez kasalliklari bo'yicha kasallik qayd etilmagan endemik zonada yashovchi 20 nafar homilador ayollardan iborat edi.

Qalqonsimon bez holatini aniqlash uchun klinik-anamnestik tadqiqot usullari, laborator tahlillar va ultratovuish tekshiruvi qo'llaniladi.

Somatik, irsiy va akusherlik-ginekologik anamnezni aniqlash uchun anketadan fodlanildi. Homiladorlik va tug'ruq jarayonining xususiyatlarini o'rganish homilador ayollarni dinamik kuzatuv asosida amalga oshirildi.

Tadqiqot natijalari. Ikkala guruhdagi bemorlarning o'rtacha yoshi taqqoslangan mos bo'lib, o'rtacha $26,8 \pm 2,07$ yilni tashkil etdi. AIT bilan og'rigan 20 (50%) homilador ayollarda qalqonsimon bez kasalliklarining oilaviy tarixi mavjudligi aniqlandi, taqqoslash guruhida - 2 (10%) ($p = 0,001$). Akusherlik tarixini o'rganayotganda, 7 (17,5%) ayollarda asosiy guruhda va 3 (7,5%) ayolda muddatdan oldingi tug'ruq, 4 (10%) va 6 (15%) nafar ayollarda abortlar qayd etildi. Umuman olganda, AIT bilan og'rigan 12 (30%) bemor va nazorat guruhidagi 2 (10%) bemorda og'irlashtirilgan reproduktiv anamnez ($p = 0,006$) bor edi.

Ginekologik kasalliklar tarixi ikkala guruhda bir xil darajada kasallanish ko'rsatkichlari aniqlandi (asosiy guruhda 72,5% va taqqoslash guruhida 65%). Shunday qilib, homiladorlik davrida AIT ko'proq oilada qalqonsimon bez kasalliklari bilan og'rigan ayollarda kuzatiladi va ular ko'pincha salbiy oqibatlariga olib keladigan homiladorlik asoratlarga ega. AIT bilan og'rigan bemorlarning uchdan biridan ko'prog'i ham bepustlik va abort bilan tavsiflangan og'ir reproduktiv tarixga ega.

Yod profilaktikasini tahlil qilib, biz quyidagini aniqladik: AIT bilan og'rigan bemorlar, yod profilaktikasi kech boshlanishi xarakterli edi. Asosiy guruhdagi bemorlarning faqat 10% kontseptsiya bosqichida yod profilaktikasini boshlagan, shuningdek, ayollarning 10 foizi biz bilan bog'lanishdan oldin yod preparatlarini umuman olmagan. Ehtimol, shu nuqtai nazardan, AIT bilan og'rigan bemorlarda yod tanqisligi qalqonsimon bez patologiyasi bo'lmagan homilador ayollarga qaraganda ko'proq aniqlanadi. Bundan tashqari, AIT bilan kasallangan homilador ayollarning yodga bo'lgan ehtiyoji biroq boshqacha bo'lishi mumkin.

Asosiy guruhda homila tushish xavfi nazorat guruhiga qaraganda ko'proq uchraydi. Shunday qilib, asosiy guruhdagi abortlar nazorat guruhiga qaraganda 3 marta ko'p holda sodir bo'lgan.

Asosiy guruhda sezilarli darajada ko'proq homiladorlik asoratlari, jumladan, preeklampsiya, homiladorlar toksikozi aniqlangan ($p = 0,045$).

Bizning tadqiqotimizda qalqonsimon bezning funksiyasini baholashda guruhning birinchi yarmida subklinik gipotiroidizm ikkinchi kichik guruhga qaraganda 1,5 marta ko'proq sodir bo'lganligi aniqlandi; periferik qonda qalqonsimon gormonlar kamayishi hech qanday holatda qayd etilmagan.

Homilaning holatini o'rganishda fetometrik o'zgarishlar, gipoksik hodisalarning exokardiyografiyasi mavjudligi aniqlandi. KTG ma'lumotlari homilalarning 7,5 foizida bradikardiya, homilaning 10 foizida taxikardiya ko'rsatdi. 17 nafar bemorlarda (42,5%) homilaning o'sishdan ortda qolishi qayd etilgan. Bu holatlar tug'ruq faoliyatida ham asoratlanishga olib kelib, ushbu ayollarda KK o'tkazishga bo'lgan ehtiyojni oshiradi va tug'ruqdan keyingi davrda moslashish mexanizmlarini qiyinlashtiradi.

Xulosa. Yod tanqisligi bo'lgan hududda yashovchi AIT bilan kasallangan homilador ayollar antenatal yod profilaktikasiga muhtoj, chunki homilada gipoksiya va homila o'sishi kechikishi kabi asoratlar paydo bo'ladi hamda bu tug'ruq natijalariga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

References:

1. Жуковская А.О., Москаленко И.С. Аутоиммунный тиреоидит (зоб Хашимото) // Символ науки. 2016. №10-3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/autoimmunnyu-tireoidit-zob-hashimoto> (дата обращения: 05.07.2022).
2. Фадеев В., Перминова С., Назаренко Т. Патология щитовидной железы и беременность // Врач. – 2008. – № 5. – С. 11-16.
3. Камалова Д. АНЕМИЯ У ЖЕНЩИН С РЕВМАТОИДНЫМ АРТРИТОМ //Eurasian Journal of Medical and Natural Sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 13. – С. 129-134.
4. Камалова Д., Норхужаева Ч. АУТОИММУННЫЙ ТИРЕОИДИТ У БЕРЕМЕННЫХ: ВЛИЯНИЕ НА ТЕЧЕНИЕ БЕРЕМЕННОСТИ И ПЛОД //Eurasian Journal of Medical and Natural Sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 7. – С. 55-58.
5. Платонова Н. М. и др. Аутоиммунный тиреоидит и беременность: изменения в современных лечебно-диагностических парадигмах //Problemy Reproduktsii. – 2020. – Т. 26. – №. 1.
6. Постовойтенко С. В., Батрак Г. А. АУТОИММУННЫЙ ТИРЕОИДИТ У БЕРЕМЕННЫХ //Медико-биологические, клинические и социальные вопросы здоровья и патологии человека. – 2018. – С. 352-353.
7. Сандакова Е. А., Капустина Е. Ю. Влияние дефицита йода на течение беременности у женщин с аутоиммунным тиреоидитом //Здоровье семьи-21 век. – 2013. – №. 1. – С. 173-183.
8. Свиридонова М. А., Панфилова Е. А., Трошина Е. А. Хронический аутоиммунный тиреоидит //Сборник методических рекомендаций. – 2017. – С. 21-40.
9. Хасанова Д., Камалова Д. Диагностика аутоиммунного тиреоидита у беременных и изучение исходов родов //Журнал биомедицины и практики. – 2021. – Т. 1. – №. 3/2. – С. 14-18.
10. Худоярова Д. Р., Шопулотова З. А. OPTIMIZATION OF MANAGEMENT OF PREGNANT WOMEN WITH CHRONIC PYELONEPHRITIS //УЗБЕКСКИЙ МЕДИЦИНСКИЙ ЖУРНАЛ. – 2022. – Т. 3. – №. 3.
11. Abdukhomidovna K. D. MANAGEMENT OF PREGNANT WOMEN WITH IDIOPATIC THROMBOCYTOPENIC PURPLE //European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies. – 2023. – Т. 3. – №. 02. – С. 16-21.
12. Doniyorovna K. D. et al. AUTOIMMUNE THYROIDITIS AND IODINE DEFICIENCY //ResearchJet Journal of Analysis and Inventions. – 2022. – Т. 3. – №. 7. – С. 1-6.
13. Kurbanova I. et al. Dynamical analysis of improvement of the needle mechanism in sewing machines //AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2021. – Т. 2402. – №. 1. – С. 070035.
14. Khudoyarova D. S. D. R., Tilavova S. A., Shopulotova Z. A. MANIFESTATIONS OF EXAMINATION OF CHRONIC PYELONEPHRITIS IN PREGNANT WOMEN (CLINICAL CASE) //Thematics Journal of Microbiology. – 2022. – Т. 6. – №. 1.
15. Khasanova D. PREMENSTRUAL SYNDROME IN THE MODERN SCIENCE //International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research. – 2022. – Т. 2. – №. 12. – С. 16-22.

16. Rakhimovna K. D., Abdumuminovna S. Z. OVERCOMING POSTOPERATIVE PAIN SYNDROME AFTER GYNECOLOGICAL SURGERY //ResearchJet Journal of Analysis and Inventions. – 2022. – T. 3. – №. 06. – C. 117-120.
17. Rakhimovna K. D., Abdumuminovna S. Z. Vacuum-extraction of the fetus by different methods //Academicia Globe: Inderscience Research. – 2022. – T. 3. – №. 06. – C. 238-240.
18. Rakhimovna K. D., Amirovna T. S., Abdumuminovna S. Z. Modern possibilities of a differentiated approach to the treatment of infertility in women with polycystic ovary syndrome //ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. – 2022. – T. 12. – №. 5. – C. 267-278.
19. WHO: Assessment of iodine deficiency disorders and monitoring their elimination. – 2008.
20. Shavkatova G. S., Xudoyarova D. R., Shopulotova Z. A. METABOLIK SINDROM-ZAMONAVIY JAMIYATNING MUAMMOSI //Eurasian Journal of Academic Research. – 2022. – T. 2. – №. 3. – C. 486-491.
21. Shavazi N. N. et al. Morphofunctional Structural Features of Placenta in Women with Late Preterm Birth //Annals of the Romanian Society for Cell Biology. – 2021. – C. 3820-3823.
22. Shamatov I., Shopulotova Z. OTORINOLARINGOLOGLAR UCHUN KOMPYUTER VA MAGNIT-REZONANS TOMOGRAFIYANING DIAGNOSTIK IMKONIYATLARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 2. – С. 85-88.
23. Shamatov I. Y., Shayqulov H. S. H., Shopulotova Z. A. O'RTA QULOQNING ZAMBURUG'LI ZARARLANISHLARI //Eurasian Journal of Medical and Natural Sciences. – 2022. – T. 2. – №. 6. – C. 425-427.
24. Yakubovich S. I. et al. Morphofunctional Changes of the Adrenals at Chronic Exposure to Magnesium Chlorate //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2022. – T. 3. – №. 6. – C. 178-185.